

Po polti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnštvu v
Katoliški, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, L. 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 91.

V Ljubljani, v torek 22. aprila 1902.

Letnik XXX.

Zavod sv. Hieronima.

(Pismo sv. Očeta Leona XIII. dr. J. Posiloviću o za-
vodu sv. Hieronima v Rimu.)

Iz Zagreba 19. aprila.

Včeraj je bilo priobčeno pismo sv. Očeta Leona XIII. od 10. aprila, poslano prevzvišenemu g. zagrebškemu nadškofu dr. J. Posiloviću glede zavoda sv. Hieronima v Rimu z nalogom, da ga objavi vsem katoliškim škofom in katolikom Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter škofije krške, poreške in tržaške v Istri. Pismo se glasi:

Častni Brat! Pozdrav in apo-
stolski blagoslov!

Znano je tebi in izvestno, da je izvrstni in plemeniti narod Hrvatov že od davnega početka našega pontifikata vedno užival našo v resnici posebno skrb in blago voljo. In tudi, da je Vaš krščanski narod nasproti nam stalno gojil zahvalno in ljubeznivo voljo, ter jo v danj priliki tudi lepo pokazal. K temu nam je ugodno omeniti, kako ste bili z nekako nezasišano radostjo sprejeli naše naredbe, s katerimi smo se trudili prebuditi in na daleč razširiti češčenje svetih Cirila in Metoda, ki se svetita na čast in slavo Vaših cerkva. Toda, četudi je toliko stvari veselega spomina, vendar nam je zdaj žalostno razumeti, da ste se huje vznemirili, ko nočete mirno prenašati, kar smo sodili o imenu kolegija sv. Hieronima v Mestu (Rimu). Radi tega vam želimo izjaviti, da je naš namen, dati temu kolegiju novo in čvrstejšo obliko, našel od tuintam raznih in ne samo ene vrste vzrokov težavam, katerih omenjati ni tukaj mesto.

Da pa odstranimo ono, kar se je protivilo, in kar nam je skoz dolgo časa proizročevalo stiske in težave, smo po dolgem in težkem razpravljanju uvideli, da ni bolj pripravnega in ugodnega načina, nego da imenovanemu kolegiju vrnemo ono ime, katero je nosil skoz štiri stoletja, in kateremu se ni nihče protivil. To ime je potrjeno po nepremakljivi in mirni navadi. Da smo mi zavodu ime izpremenili, ne daje v resnici nikomur razloga kakorkoli se pritoževati, ker prava, katera ima Vaš narod na kolegij, niso radi tega pretrpela nobene škode, niti so zmanjšana. Vrh tega je z našim dekretom vse splošno in pojedino obvarovano in utrjeno, kar je o tem zavodu zapisano v brevu »Slavorum gentem«. Toda poyedati hočemo še nekaj, kar zasluhuje večjo pozornost, da (namreč) omenjena izprememba ni storjena v kakšni državni nameri, (civilni publique ali quo consilio comparatam) sovražni časti in odličnosti hrvatskega naroda, nego da je izšla edino le vsled skrbi za Vaš narod, in je tudi namenjena le za blagor duše in za korist cerkvi. Iz teh razlogov je nam velika nada, da bodo možje Vašega naroda katoliški, katerim je bila vedno to najkrasnejša hvala, da so se z umom in srcem oklepali te Apostolske Stolicke, z verno mislijo in z voljo brez strahu naše naredbe sprejeli, in s sinovsko poslušnostjo priporočili.

To naj se zgodi po božji milosti. Podeljujemo apostolski blagoslov, svedočanstvo naše blage volje, Tebi in vsem škofom Tvoje kraja, in vsem vernim, izročnim Vamemu varstvu.

Dano v Rimu pri Sv. Petru dne 10. aprila leta 1902, Našega Pontifikata pet in dvajsetega.

Leo Papež XIII.

Govor posl. Žitnika.

(V drž. zboru dne 15. aprila.)
(Dalje.)

Šole na Koroškem.

Pričeti moram s šolami na Koroškem. Kakor znano, je c. kr. deželni šolski svet koroški z odlokom z dne 24. julija 1872 št. 1842 ljudske šole v onih krajih, koder Slovenci ali izključno ali pa vsaj v ogromni večini prebivajo, razdelil v tri skupine, in sicer: V ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, na katerih pa se morajo otroci učiti tudi nemškega jezika; drugič v dvojezične, za katere pa velja poseben učni načrt, da se namreč morajo z nazornim naukom vezati takoj nemške jezikovne vaje, ki naj otroke seznanjajo z nemškim jezikom; tretjič so čisto nemške šole tudi v onih šolskih občinah, katerih prebivalstvo je sedaj še ali izključno ali po večini slovensko.

Toda deželni šol. svet tedaj ni ustanovil nobene slovenske ljudske šole, ampak vse slovensko-nemške takoj uvrstil med dvojezične ali utrakvistične. Proti tem šolam so se takoj pritožile tri slovenske občine, in sicer St. Jakob v Rožni dolini, Sveče in Bistrica, seveda brez uspeha. In bivši naučni minister baron Gautsch je že 1891 tukaj v zbornici sam priznal, da se je proti dvojezičnim šolam — ki so v istini le nemške — pritožilo še 33 drugih občin.

Kako so danes uravnane ljudske šole na Koroškem? Takoj v začetku izjavim, da sem dobil podatke iz popolnoma zanesljivih virov. Ker pa je eden koroških poslancev oglašen za menoj in mi bode gotovo odgovarjal, zato tudi izjavim, da drage volje jemljem na znanje vsak stvarni popravek. Sicer pa, in to naglašam, jaz svojih želja in pritožeb ne obračam na koroške poslance, ampak na naslov visoke naučne uprave.

Torej dne 1. prosinca 1902 so bile na Koroškem samo 4 slovenske ljudske šole, na katerih pa je s tretjim šolskim letom nemščina obvezen učni predmet. Te so:

Peterorazredna ljudska šola v St. Jakobu v Rožni dolini s 385 učenci, enorazrednica na Jezerskem s 73 učenci, enorazrednica v Globasnici s 68 in enorazrednica v Šmihelu pri Pliberku z 90 učenci. Torej obiskuje te štiri slovenske ljudske šole 614 otrok.

Takozvani utrakvistični ali dvojezični ljudskih šol za koroške Slovence je sedaj 83. Na teh šolah je 11.040 otrok, poučuje pa 145 učiteljev, od katerih je 105 slovenskega in 40 nemškega rodu; 9 učiteljskih mest je praznih.

Od teh 83 dvojezičnih, v istini pa nemških, šol je:

V šolskem okraju Celovec 17 z 29 razredi in 2203 učenci; v šolskem okraju Šmohor 6 šol s 14 razredi in 891 učenci; v šol. okraju Beljak 25 šol s 53 razredi in 3676 učenci; v šol. okraju Velikovec 34 šol s 4183 učenci; v šol. okraju Volšperg 1 enorazrednica s 87 učenci, sedaj brez učitelja.

Konečno pa je 30 ljudskih šol v slovenskem delu Koroške z izključno nemškim učnim jezikom tudi za slovenske otroke, in sicer: V celovški okolici 18 šol z 2872 učenci; v slovenskem delu šol. okraja St. Vid ob Zili 1 šola s 125 učenci; v slovenskem delu šol. okraja Beljak 3 šole z 10 razredi in 570 učenci; v slovenskem delu šol. okraja

Velikovec 7 šol z 2383 učenci in v slovenskem delu šol. okraja Volšperg 1 tri-razrednica z 270 učenci.

V slovenskem delu Koroške je torej sedaj skupaj 117 šol, katere obiskuje 17.714 otrok. Kakor sem že omenil, so le 4 slovenske, 83 je utrakvističnih, v istini pa nemških, in 30 s čisto nemškim učnim jezikom. Na vseh teh ljudskih šolah poučuje 235 učiteljev. Od teh jih je 137 slovenske narodnosti — a večinoma nemškega mišljenja in 98 nemške narodnosti. Sedaj pa si oglejmo te šole, ki so namenjene za koroške Slovence.

Sola v St. Jakobu.

V prvi vrsti opozarjam na 5-razrednico v St. Jakobu v Rožni dolini, ki je sedaj še slovenska.

Občina St. Jakob se je 13 let borila za slovenski pouk v svoji šoli. Trebalo je nestetih obravnav in pritožb do najvišjih instanc.

Konečno je c. kr. naučno ministerstvo z odlokom z dne 6. grudnia 1891 št. 8655 odredilo, da se v tej šoli vpelje slovenščina kot učni jezik, seveda z dostavkom, da se nemščina poučuje kot obvezni predmet že v tretjem šolskem letu po tri ure na teden, istotako v četrtem in petem šolskem letu, od šestega šolskega leta pa po štiri ure. Deset let se je prav dobro obnesla ta uvedba, stariši in šolska oblastva so bili z učnimi uspehi jako zadovoljni.

Toda v vsi Avstriji besneči narodni in politični viharji tudi tej šoli niso prizanesli. Bili so prav malenkostni, gmotni nagibi, ki so nekega, svoj čas neutrudljivega zagovornika slovenske šole predružili v največjega nasprotnika. Nočem natančno opisavati teh osebnosti. Omenim le, da je bila v hiši nekega tamošnjega posestnika in gostilničarja posojilnica. L. 1899 pa je odbor posojilnice kupil svojo hišo in prenesel posojilnico pod to svojo streho. Dalje so si kmetje ustanovili mlekarino in menda tudi konsumno društvo. Valed tega imata baje označeni gostilničar, ki ima tudi trgovino, in neka druga trgovka malo gmotne škode.

In to okolnost je neki učitelj, sin one trgovke, ki je bil mej tem od c. kr. dež. šol. sveta s prejšnje službe premeščen, izrabil v svoje politične namene. Pilat in Herod sta si segla v roke, in dotični učitelj je vodil agitacijo proti slovenski šoli.

Posledica je bila, da so nezadovoljneži in zapeljanci poslali 4 prošnje na dež. šol. svet ter zahtevali, da odsej slovenska šola postane dvojezična ali, da se razdeli v dvojezično, to je, nemško in slovensko.

Občani, ki so s sedanjo šolo zadovoljni, seveda tudi niso molčali in so poslali na dež. šol. svet protiprosnjo. To so tudi mnogi od tistih podpisali, ki so se bili preje že izrekli za dvojezično šolo.

In kaj se je zgodilo? Dež. šol. svet je je po okr. šolsk. svetu ukazal, naj davkoplačevalci, oziroma matere šole obiskujočih otrok glasujejo, ali naj je šola v bodoče dvojezična ali slovenska. Glasovanje se je vršilo dne 21. maja 1901. Izid je bil, da je bilo 95 glasov oddanih za slovensko šolo, kakoršna je, 91 pa za dvojezično. Nad 100 opravičencev se ni udeležilo glasovanja.

V dotičnem pozivu pa se glasi: Vsi oni, ki se ne odzovejo povabilu in ob določeni uri ne pridejo k glasovanju, prištetli se bodo k tistim, ki so s sedanjo jezikovno uredbo šentjakobske šole zadovoljni in žele le več nemščine. Ker se torej nad 100 opravičencev

ni udeležilo glasovanja, smemo trditi, da je okoli 200 glasov za slovensko šolo in le 91 za dvojezično.

Ob enem pa sta se krajni šolski svet in občinski zastop pritožila proti razdelitvi šole na dež. šol. svet ter prosila, naj ostane slovenski učni jezik in naj se v dogovoru s šol. vodstvom uči več nemščine. In v dogovoru z okr. šol. svetom je šolsko vodstvo izreklo, naj se prične nemščina učiti že v drugem letu po tri ure, v tretjem razredu po 5 ur, v četrtem in petem po osem ur. (Posl. Orasch: Po katerem zakonu?) Po nobenem! A da bi rešili slovenski učni jezik, so se udali za več ur nemškega pouka. To pa se je zgodilo slovenskemu jeziku na škodo. (Dalje prih.)

Državni zbor.

Dunaj, 21. aprila.

Danes se je seja pričela ob 4. uri. Na dnevnem redu je blagajnična uprava finančnega ministerstva. V tem poglavju je, kakor že znano, zopet preporna točka, katero hoče nemška ljudska stranka izrabit v svoje namene. Vlada je zapostavila vsa strogo politična in narodna vprašanja ter odprla »luogo di traffico«. Da bi pomirila nekatere poslance iz južnih pokrajin, je predložila zakon glede druge železnične zveze s Trstom. Da se ne upro poslanci od severa, je vlada predložila zakon glede vodnih cest. Čehom pa je že l. 1899 obljubila 16 milij. za razne nujne naprave v Pragi. Dasi je Praga stolno mesto češke kraljevine, vendar trdijo skrajni Nemci, da je to podpora le za češki narod in vojna odškodnina za češke poslance. Zato naj bi vlada tudi raznim nemškim mestom darovala nekaj milijonov.

Dr. pl. Koerber je že imel daljše obravnave z nemško ljudsko in napredno stranko. Dogovori še niso končani, pač pa je razprava o proračunu zopet zastala vsled teh pogajanj. Danes se skoraj gotovo ne vrši glasovanje o 16 milijonih. Ker pa se čuje, da italijanski in soc. dem. poslanci glasujejo za to podporo in so antisemitje ter ustavovni veleposelniki svojim članom pustili prosto glasovanje, bode jutri z veliko večino vsprejeta ta postavka v proračun.

Ako se proračunska razprava hitreje ne vrši, niti do poletja ne bode dovršena. Zato se čujejo glasovi, naj bi se stranke zjedini, da se nekateri vpisani govorniki odpovedo besedi. To je pač opravičena želja, ali pa se izpolni, je drugo vprašanje. Mogoče pa bi bilo delo pospešiti, ko bi se vsi še vpisani govorniki obvezali, da govore k večjemu po pol ure.

Budgetna razprava

v državnem zboru traja že od 15. februara. Zbornica je imela že 33 sej in je govorilo že nad 270 govornikov, če vračunamo ministre, vladne zastopnike in poročevalce. Po trikrat sta govorila ministerski predsednik in naučni minister, po enkrat pa finančni in domobranski minister. Nerešeni so doslej še proračuni finančnega, trgovskega, železniškega in pravosodnega ministerstva, ter finančni zakon. Če pojde tako dalje in se ne omeji število govornikov, bo trajala budgetna razprava še najmanj dva meseca, in to še le tedaj, če ne pride vmes kaj drugega.

Stavka v Belgiji končana.

Kakor so razni listi napovedovali, se je zgodilo: Osrednje delavsko vodstvo v Bruslju

Je v nedeljo po dve in pol urnem posvetovanju sklenilo, da se počenši s tekočim tednom glavna stavka konča in povsodi prične z delom. Ta sklep se utemeljuje v oklicu, v katerem pravijo socialistički vodje mej drugim to-le: Delavstvo je skozi osem dni podalo svetu neizpodbitni dokaz discipline. Zmaga »reakcije« je le dozdevna (?), kajti Woeste sam je obljubil, da se v kratkem prične z revizijo ustave. Menili so, da bodo z lakoto in bedo ukrotili delavstvo. Sodrugi so jim pa ta račun prekrizali (?). Stavka naj sicer neha, a boj za volivno pravico naj se pa nadaljuje še vztrajneje in bolj navdušeno, nego doslej. Razpust zbornice je samo ob sebi umevna dolžnost, torej bodi naše geslo: »Revizija je blizu, živila enaka volivna pravica!«

St t ni frazami hoče socijalno-demokratsko vodstvo olepšati blamažo, ki jo je doživelo v mialnem tednu. Posebno smešna je pa trditev o »vzgladni disciplini«. En teden pač ni težko vzdržati stavko, ker so od vseh strani prihajale obilne podpore v svrhu splošne revolucije. Vzglede take discipline pač ni težko najti mej delavstvom vseh držav.

Enake fraze je ponavljal vodja Vanderfelde ob pogrebu pri zadnjih nemirih v Loewenu padlih žrtev. Prisegal je ob njih krsti, da bo stvar, za katero so ti prelili svojo kri, dovedla do zmage, zunanjim časnikačem je pa zatrjeval, da bo v Belgiji pred pretekom enega leta uvedena splošna volivna pravica. — Morda, toda tako gotovo ne, kot bi jo radi socialisti in liberalci.

Za splošno volivno pravico na Švedskem.

Iz Stockholma se poroča: Po vsej deželi so bili v nedeljo pojavi za splošno volivno pravico. Tekom popoldne je prišlo v Stockholm do spopadov med redarstvom in množico, ki je hotela prodreti kordon vzklikaje: »Pojdimo pred grad!« Redarstvo je rabilo orožje in je bilo s sabljami ranjenih več oseb. 74 demonstrantov so zaprli, a 32 že zopet izpustili. En oddelek vojaštva je zasedel z nasajenimi bajoneti most, ki vodi do grada. Voditelj socijalistov, Branting, je večkrat nagovoril množico in jo svaril, naj bo mirna. V Malmö se je 15.000 oseb udeležilo demonstracije.

Izjemno stanje na Irskem.

Domoljubno delovanje zedinjene irske lige, ki je branila Irce pred mnogovrstnimi krutimi nasilstvi raznih angleških mogočnikov in terorizatorjev, ter posebno v zadnjem času razvijala živahno delovanje, je provzročila angleški vladi velike skrbi. Dolgo časa je razmišljala, kako bi storila nasprotnika neškodljivega. Razni politiki so jej svetovali to in ono, toda vojna v Južni Afriki, v kateri so izvojevali ravno irski polki največ uspehov za Anglijo in prelili zanjo tudi največ krvi, je večino v angleškem kabinetu odvrnila, da ni takoj posegla po »nujno« potrebnih skrajnih sredstvih. Sedaj je pa menda mera angleške »potrpežljivosti« polna in vlada je izdala proklamacijo, s katero se proglašča za Irsko izjemno stanje ter za posame ne najbolj »nevarne« kraje tudi nagla sodba. Oblastva so dobila strog nalog, da morajo zatreti vsako gibanje lige. Kaj pa, če taka sredstva še bolj ne razburijo dose-daj potrpežljivih Ircev in ne pokažejo Angležem, kako dolgo so voljni prenašati nasilstvo? Dvomimo, da bi se potem smejali Angležii!

Mirovna pogajanja v Južni Afriki.

Mirovna pogajanja so se sedaj, kakor pravijo, za tri tedne prekinila. »Standard« ve poročati, da se je v to svrhu sklenilo neko delno premirje, da se morejo burski voditelji dogovoriti tudi z drugimi vplivnimi Buri ter nadalje postopati v popolnem soglasju s celim burskim narodom. Voditelja Luka Meyer in Reitz sta v spremstvu Angležev odpotovala na sever, kjer so takozvana srebrna polja in kjer se nahaja večji burski oddelek, ostali voditelji so odšli proti jugu in zapadu. Dewet se je napolil v Heilbronn, Schalk-Burger in Delarey sta v Klerksdorp, Botha je pa na potu v Dundee, ozioroma Vryheid. V zadevi neodvisnosti se je dosegla popolna edinost, težave dela sedaj le še popolna amnestija za kapeke vstane. Toda tudi v tej zadevi se kmalu pričakuje ugodne rešitve, ker bo kralj Edvard pri-

tiskal na vlado, da ugoti Burom v polnem obsegu. Časopisje v Nemčiji je splošno prepričano, da bodo imela sedanja pogajanja popoln uspeh.

Kakor vselej, kadar časopisje ugodno piše za Bure, oglasila se je tudi sedaj dunajska »Informacija«, trdeč, da o kakih mirovni h pogajanjih sploh ne more biti govora, ker sta obe republiki že — angleška posest, in da se gre samo zato, pod kakimi pogoji odlože Buri svoje orožje. No, po našem mnenju se gre pri vseh mirovni h pogajanjih edino le zato, ker dokler bojovníki ne odlože orožja, pač ni sklenjen mir in vojska dobljena.

Iz brzojavk.

Češko. Pri dopolnilni deželnozbornski volitvi v okraju Litomiseľ je došlo do ožje volitve med kandidatom Dostalom in Spíhalom. Ožja volitev se vrši 24. t. m. — V Tripolisu so došli trije višji laški častniki, ki so guvernerju izročili zapečatena pisma. — Odkrita zarota. Iz Petrograda se javlja, da vladni krogi trdijo, da so prišli na sled velikemu komplotu, katerega središče je Finska. Glavnim voditeljem so na sledu. — Alavantičev poskus upora v Šabacu je spravljal sedaj 45 oseb na obtožno klop. — Grška zbornica je razpuščena. Nove volitve se v kratkem vrše. — Morilec ministra Sipjagina se menda ni zastrupil. Iz Rusije se poroča, da dobi morilec, ker še ni 21 let star, kvečjemu 13 let prisilnega dela. — Za časopisja so se v nedeljo potegovali časnika rji židovske »Concordie« in razni drugi Kohn-ovci. V posebni resoluciji so najodločneje protestirali proti znani razsodbi najvišjega sodišča, ki je razsodilo, da častnik kot tak ne more tožiti radi razžaljenja časti. — Novi ruski notranji minister po poročilu židovskih listov ni antisemit in tudi ne pristaja Pobjedonoscevcev. Židje pričakujejo torej zase boljše čase. — Obolel je poslanec dr. Gregor. Zdravnik mu je prepo-vedal vsak napor. — Aretirala je v Barceloni policija vodjo Karlistov Jose Alegria. — Vsenemški delavski shod, ki bi se moral vršiti preteklo nedeljo, se je preložil na binkoštno praznike. Nekatere osebe, ki so bile pod oklicem podpisane, so svoje podpise preklicale. Druge vesti zopet poročajo, da se je shod vršil in se izrekel solidaričnim z — Wolfom. Gotovo je, da so se tega shoda udeležili le Wolfovi pristaši. — Na korist deželni m stolnim mestom namerava vlada baje v jeseni predložiti neko predlogo, v kateri se bo ozirala na želje teh mest. — Mesto Naningfu na Kitajskem je v okrožju 15 milj obdano od ustašev. — Iz Kolumbije se poroča, da so se vladne čete deloma udale vstašem. — Iz Managua v Nicaragua v Ameriki se poroča, da so nasprotniki predsednikovi razstrelili v zrak ondotne barake. 150 oseb je mrtvih. — Nemiri na Finskem so bili v Helsingeforsu povodom nabora. K naboru je prišlo le 6% naboru podvrženih mladeničev. Kozaki so s knutami razpili množico. — Za deželnega kneza v Reuss Greizu bo proklamiran dedni knez Henrik, ki je pa blazen. Na mestu njega bo vodilo posle regentstvo.

Cerkveni letopis.

Slovesna tridnevnic a v uršulinski cerkvi.

(Konec.)

Sklepni govor je imel predvčeršnjim zvečer pred P. Emil Volbert D. J. Govoril je o s a d o v i h požrtvovalnega delovanja uršulink. Redovnica pač sama lahko zre z veseljem na svoje delo, na svoje življenje, vse posvečeno Bogu, na lepo vrsto dobro vzgojenih deklic, ki so ponos starišem, veselje njih angelov varihov. Kako zadostilo je pač uršulinkam, ker vedo, da vzgajajo družinam hčerke, ki so poslušne svojim starišem, ki so postrežljive in delavne. Iz njih izrastejo vrla krščanska dekleta, ki so domačim hišam s svojim čednostnim življenjem to, kar je svetilnica svetlišča. V najresnejšem trenutku svojega življenja, ko si izbirajo stan, ne ravna jo nikdar nepremišljeno, posvetujejo se s stariši, posvetujejo v molitvi z Bogom. Kot žene in gospodinje so s svojo razumnostjo, varčnostjo, skromnostjo, zlasti pa s krščansko potrpežljivostjo stebri s r e d n i h, z a d o v o l j n i h družin. Ako ima Ljubljana in Kranjska sploh toliko vrlíh krščanskih družin, je to pred vsem zaslug a re-

dovnic, ki jim tudi ta zaveat sladi življenje. Ko pride zadnja ura redovnici, vesela poljubi še enkrat rane Zveličarja, za katerega je v življenju darovala, s svojimi duševnimi očmi pa že zre nebeskega ženina, ki jo vabi: »Pridi, boš kronana.« — S trojno z a h v a l o je končal govornik svoj govor. V imenu uršulink se je zahvalil vsem dobrotnikom samostana, zlasti Njeg. Veličanstvu, presvetlemu cesarju, in višjim oblastim, naklonjenim samostanu. V imenu zbranega občinstva iz vseh slojev ljubljanskega mesta, in v imenu starišev učenk in gojenk se je zahvalil vrlim uršulinkam. V imenu navzočih vernikov in uršulink pa Vsemogočnemu, ki je v dvesto letih samostanu podelil toliko dobrot, in po samostanu mestu in deželi.

Divno petje uršulink in goreče molitve navzočih so se združile nato, ko so Presvetli zapeli slovesni »Te Deum laudamus«, da potrdijo, kako iz srca je govoril govornik vsem navzočim.

Minulo je slavje, a le težko smo se ločili od svetlišča, ki se je lesketalo v stoterih električnih lučkah. Krasno razsvetljena cerkvena fasada pa je pričala še pozno v noč o ravnokar minulih slovesnostih.

Vseh cerkvenih slavnosti so se udeleževale velike množice preprostega in odličnega občinstva, ki je pokazalo iskrene simpatije in resnično spoštovanje ljubljanskim uršulinkam.

Slavnost pri uršulinkah.

V proslavo dvestoletnice uršulinskega samostana se je vršila včeraj popoldne v penzionatu lepa svečanost. K slovesnosti se je zbralo v ozaljšani samostanski dvorani mnogo najodličnejšega občinstva, mej njimi prev. knez-škof dr. A. Jeglič, dež. glavar O. pl. Detela, deželni šolski nadzornik Fr. Hubad, prelat dr. J. Kulavíc, župan Iv. Hribar, ravnatelj Fr. Levec itd. Ko je v svečanostnem prologu razložila pomen slavnosti deklamovalka gdca Ana Gorjup, je pomenljiva, izredno umetno sestavljena živa podoba očarala občinstvo. V ozadju se je prikazala sv. Uršula s tremi spremljevalkami, katero so si izbrale uršulinke, ki so pred njo klečale, za svojo zaščitnico. Skupini pa sta se približala ustanovnik in ustanovnica, ki sta uršulinkam oskrbela dom v Ljubljani. Najkrajnjša in poglavitna točka vspeveda je bil Ad. Hämelov oratorij »Sv. Angela«. Deklamovalka gdca Cecilija Urban nas je v res dovršeni deklamaciji seznanila z življenjem svetnice, najiminitnejše dogodke so predstavljale žive podobe, petje gojenk domačega učiteljskega, ki so s pravim razumevanjem krasno pele zbere, je pa pripomoglo, da se je občinstvo popolnoma utopilo v dogodke iz življenja sv. Angele in jim sledilo, kakor bi se vršili v resnici na odru. — Vse pevke in glasbene točke — poleg drugih je še zlasti ugajala umetna, dovršena izvedena »Božična simfonija« za klavir, vijolino in otroške instrumente — so pokazale, kako temeljito se goji glasba v zavodu. Kakor občinstvo po pravici občuduje krasno petje uršulink v cerkvi, tako smo se včeraj pričeli, da tudi vspehi pouka v petju in godbi presegajo vsako pričakovanje. S cesarsko himno, ki je bila spremljana s klavirjem in vijolino, se je končala pomenljiva slavnost.

Izpred sodišča.

Zanimiva izjava o tržaški porotni sodnišči. Včeraj se je pričela pred tržaškim porotnim sodiščem obravnava proti znanemu dr. Krstiču. Pri tej obravnavi je nemalo začudenje zbudila izjava predsednika sodnemu dvoru svetovalca Pederzolja. G. predsednik je izjavil, da je razpravni jezik predtržaško poroto izključno le italijanski jezik, dočim imajo stranke in priče le pravico posluževati se tudi slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika, v katerem slučaju pa se ima dotična izjava prevesti po tolmaču na razpravni italijanski jezik. O tej izjavi se bo seve še govorilo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. aprila.

Osebn e vesti. Deželni predsednik baron Hein se je z gospo soprogo včeraj podal za nekaj dni v Polhovgradec. — Fml. pl. Chavanne je v spremstvu majorja Lauingena odpotoval v Pulj. — Stavbinski pristav ekspoziture za trasiranje v Gorici g. Karol Pick je premeščen na Jesenice, na njegovo mesto pa gre pristav gospod Mario Tomanini. — 80letnico rojstva obhaja jutri gospa Antonija Staré, mati gospoda štabnega zdravnika dr. Ant. Staréta. — Gimnazijskemu ravnatelju g. Andreju Senekoviču je sinoči umrla hči gdč. Iva Senekovič. — 70letnico svojega rojstva

je praznoval te dni višji fin. svetnik v pok. g. vitez pl. Luschan.

Iz svete dežele se je povrnil gosp. Iv. Knific. Nekaj spominov iz Egipta in Palestine bo priobčil v našem listu. Znan je že iz »Slovenca« kot izvrsten potopisec. S posebnim zanimanjem povsod čitajo krasni, prijetno pisani potopisi »Od Save do Bospora« v letošnjem »Dom in svet«, kateremu je uredništvo preskrbelo mnogoštevilne dragocene ilustracije. Cujemo, da pripravlja g. Knific za isti list popis Londona, katerega je obiskal lansko leto. Srečno došel, pridni romar!

Rimske spregledne takse. V št. 83 smo poročali, da je sv. oče ukazal rimskemu vikariatu, da odslej ne sme več terjati takse za zakonske spreglede. Ta ukaz sv. očeta velja pa edino le za rimski vikariat, to je za rimsko škofijo, katere pravi škof je sv. oče; ne velja pa za ostali svet, ki pošilja prošnje na sv. penitenciarijo ali datarijo. Za nas ostanejo torej razmere popolnoma neizpremenjene. Toliko v pojasnilo na nekatera vprašanja.

Umrl je v Velikih Laščah dne 21. apr. oče tamošnjega g. župnika Jožef Gerjolj. Dosegel je starost 87. let. Še v visoki starosti je bil ranjki čil in čvrst. Zadnje leto so mu začele pešati moči. Šest mesecev je ležal na bolniški postelji, dokler ga ni v pondeljek zjutraj smrt rešila dolgotrajnega trpljenja. Naj v miru počiva! — V Celju je umrl zdravnik dr. Adalbert Cyppl.

Italijani proti slovanskemu bogoslužju. Na malem Lošinju so imeli občinsko sejo, h kateri so nagnali precej ljudstva za štalazo. Sklenili so proti »poslovanjenju« cerkva protestirati pri namestništvu, pri papeževem nunciju in pri kongregaciji obredov. Tako na eni strani Italijani opravičeni privilegij slovanski porablja jo za napade na cerkev, med Hrvati so pa drugi, ki hočejo agitacijo za slovansko bogoslužje razširiti po vsej Avstriji. Seveda bo šla cerkev svojo pot, ne zmeneč se za kričaje niti na tej niti oni strani.

Poštn e vesti. Poštar g. Jožef Hanika je iz Matulj premeščen v Kočevje. — Poštni tajnik g. Mat. Berka v Trstu je imenovan poštним svetnikom.

Šolske vesti. Shod okrajnih šolskih nadzornikov. II. shod kranskih okrajnih šolskih nadzornikov bo na binkoštno nedeljo v Ljubljani. — Deželna učiteljska konferencija za Kranjsko bo prihodnje leto. — Eka-kurendna šola v Radovini »pri Fužini«, katera se je ustanovila l. 1894. je letos prenehala zaradi pomanjkanja za šolo godnih otrok. — Krajni šolski svet v Litiji se je izrekel soglasno za to, da se dvorazrednica v Litiji razširi v štirirazrednico.

V Zrečah pri Konjicah je dne 20. t. m., kakor se nam piše, zborovalo tamošnje »slovensko politično gospodarsko bralno društvo »Straža« ter a) obsodilo kompromisne predloge glede gimnazije v Celju, kjer z učiliščem hočemo ostati, b) zahtevalo slovensko šolo kmetijsko za Mali Stajar in pa gospodarstvene »zimске tečaje« za posamezne okraje, torej za naše razmere v Konjicah, c) sklenilo pritožbo zoper samo »nemški« napis »K. k. Post Ober-Rütschach« na novem poštнем vozu.

Koroška trgovska in obrtna zbornica je izvolila svojim predsednikom trgovca g. Ambroža Umlaufa, podpredsednikom industrijca Fr. Wirtha in Josipa Goltscha provizoričnim predsednikom.

Roparski napad. Blizu Prevoj pri Preserju je te dni neki neznan človek napadel ob pol 6. uri zjutraj na Ig se vračajočo 63letno Marijo Brec. Zavpil je nad njo: »Denar sem, ali pa te zabodem«, potegn il nož in jo podrl na tla ter ji uropal 13 K. 40 h, nato pa zbežal v gozd, odkoder je prišel.

Mrtvega našli so v bližini Rov pri Kamniku moka rja Gašperja Dolarja izpred škofije v Ljubljani. Pogrešali so ga pet tednov.

Napad na poštni voz. V soboto opolnoči so na cesti mej Crnomljem in Kočevjem neznani zlikovci napadli poštni voz. Postiljon je Jos. Serbčič je trikrat ustrelil iz samokresa, nakar so napadalci pobegnili. Krvave sledi kažejo, da je bil eden zadet.

Tesarji v Ljubljani. Delavci pri tesarstvih obrtnih v Ljubljani zahtevajo skrajšanje delavnega časa za eno uro in delavni red. Ako se njihovi zahtevi ne ugotovi, stopijo s 1. majem v stavko.

V večki tovarni se vrše 3. maja volitve v bolniško blagajno. Opozorjamo delavstvo, naj stoji resno za moše, ki bodo nevtrasteno stali za ljudstvo, in naj ne poslušajo nekaterih paznikov, ki delajo za socialno, ki je ravno v večjih že dovolj pokazala, kako malo razume koristi delavstva.

Pri Sv. Kunigundi na Pohorju je minulo nedeljo zvečer pogorela koča posestnika Hren-Jesih.

Za živinorejce. V poljskem klubu avstrijskega drž. zbora je poslanec Wilowieski predložil predlog, naj se vlado pozove, da bolj podpira ne le živinorejce, ampak tudi trgovino z živino in da naj se v ta namen v poljedelskem ministerstvu ustanovi poseben prometni urad za trgovino z živino.

Posor vinogradniki! Piše se nam z Dolenjskega: V vinogradih na Selu pri Bučki nahaja se neka škodljivka v podobi gosnice, ki ujeda mlade trse poganke. Na raznih trsih so očesca popolnoma uničena. Žival je dolga 3 do 4 cm. v premeru 4 do 5 mm. ter jo je po barvi jako težko ločiti od enoletnega trsnega lesa. Zatoj treba je jako pazno ogledati vsak trs, posebno je treba ogledati že napadeni trs ter mrčes uničiti, kajti kadar eno trto uniči, loti se druge in tako lahko ena sama gosnica na 10 trtah popolnoma zard uniči.

Nova kočevska častna občana sta postala gg. dvor. svetnik dr. Mojsisovič pl. Majšvar, predsednik in dr. Reif, glavni ravnatelj trboveljske premogarske družbe.

Efektno tombolo s 7000 kartami po 30 v. je v korist ondotnemu dijaškemu podpornemu društvu dovolilo ministerstvo idrijskemu delavskemu bralnemu društvu.

Nevarnega človeka so prijeli minuli petek v Tepah blizu Litije v osebi postopača Jan. Potiška iz Polh. gradca. Od prebivalcev je hotel imeti denar. Ker ga pa ni dobil, je jel pretiti, da zažge vso vas. Trem možem se je posrežilo, da so ga zvezali in prepeljali v Litijo.

Mesto brez ure! Kje? Tam doli na Dolenjskem ob Savi, imenuje se Krško. Ko sem pred kratkim časom neko jutro prišel v Krško, pogledam na cerkveno uro in glej! kazala je 12. uro; zvečer, ko sem odhajal, kazala je še vedno 12. uro in menda še zdaj kaže. Prašam, kako je to, pa zveč, da je ura od starosti opešala in počiva že več let. Gledala je menda pod seboj še Turke, ki so obiskovali Krčane, in zdaj se med novim svetom več dobro ne počuti. Meščani je ne potrebujejo. Zjutraj, ko solnce posveti, počasi izlezejo iz mehkih pernec, in popoldne, ko zaide za Trško goro, se zopet zarijejo. Čez dan pa slišijo večkrat ropotati železnični vlak na štajarski strani in približno vedo, koliko je ura. Še celo prav koristno je zanje, da nimajo ure, zakaj sodišče Krško ne more nikogar kontumacirati, ker se vsak izgovarja na mestno uro, ki kaže vedno 12. — Kajne, to je nazadnjaško mesto? Gotovo so mu na čelu črni klerikalci, ki nečejo s časom napredovati in bi radi kolo časa še nazaj pomaknili za nekaj stoletij. Rad bi poznal mestne očete tega slavnega mesta brez ure! Znabiti Vam pošljejo naslednji popravek: »Temeljem § 19. tiskovnega zakona zahtevamo, da sprejmete sledeči dejanski popravek: 1. Ni res, da je naša ura gledala Turke; res je pa, da ni videla nikdar nobenega Turka, ker nima oči. 2. Ni res, da meščani krški zjutraj izlezejo iz mehkih pernec; res je pa, da nekateri počivajo na slami. 3. Ni res, da so mestu na čelu črni klerikalci, ki nečejo s časom napredovati; res je pa, da smo mestu na čelu pristni liberalci, ki nečemo s časom napredovati. — Gospod urednik! ako Vam pošljete tak popravek, potem se ne branite ga sprejeti, ker imajo tudi prav.

Mestna ljudska kopel. Od dne 9. marca do 5. aprila letos oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsa skupaj 2277 kopelj in sicer za moške 1948 (pranih 1860, kadnih 588), za ženske pa 329 (pranih 50, 279 kadr. l.).

Preloten semenj. Semenji, ki bi se imeli dne 4. maja letos vršiti v Domžalah,

se je preložil z vladnim dovoljenjem na 1. maja.

Tržaške novice. Socialno gibanje v Trstu. Prodajalci premoga in lesa so se domenili, da bodo dovolili svojim uslužbencem nedeljski počitek od 4. maja pa do septembra. — Tržaška podružnica društva »Legazione« je imela prošlo leto dohodkov 34.292 K 50 h, za 9000 K manj nego lani, izdatkov pa 31.709 K 69 h. Ta podružnica je imela v zadnjih desetih letih dohodkov 356.000 K! Za predsednika je bil zopet izvoljen Attilio Hortis. — Umrli je v Rojanu posestnik g. Josip Pertot, oče učitelja g. Josipa Pertota in tast g. prof. Pregelja, v 72 l. svoje dobe. — Stavka v Trstu. Na »Stabilimento tecnico« je zopet stopilo v stavko 300 delavcev, ki so med onimi, katerim se je odpovedalo na 8 dni. V »Lloydovem« arsenalu še vse dela, vendar merodajni krogi pričakujejo, da utegne 1. maj zopet prinesiti kako večjo stavko ali morda celo nemire. — Pomočniki v tržaških lekarnah imajo jutri in v četrtek shode, na katerih bodo nastopili za skrajšanje delavnega časa.

Na otoku Čresu so pri občinskih volitvah po hudem boju zmagali Lahi.

»Dramatično društvo« v Trstu javlja, da bo priredilo svojo prvo predstavo v gledališču »Armonia« v nedeljo 27. t. m. Igrala se bo šaljiva igra »Čevljar baron«.

Deželna zveza kranskih obrtnih združenj. Pripravljali odbor je že sestavil načrt pravil in jih predložil vladi v odobritev ter je upati, da se zveza kmalu ustanovi. Namen zveze bo krepko varovati skupne interese pripadajočih ji združenj, oziroma v njej zastopanih obrtnikov. Sosebno bo zvezi namen: a) podpirati zvezi pripadajoče združenja glede izpolnjevanja njih zakonitih nalog; b) pospeševati obrtno izobrazbo učencev ter tudi nadaljno izobrazbo pomočnikov in obrtnikov; c) pospeševati obrtni, zlasti strokovni pouk; d) pospeševati posredovanje dela in prenočitvenost glede na združenje in obrte, pripadajoče zvezi; e) pospeševati gospodarsko nabavo surovin in tehnično izpolnjevanje vršbe glede na obrte, pripadajoče zveznim združenjem; f) pospeševati prodajo izdelkov zveznim združenjem pripadajočih obrtnikov; g) pospeševati naprave in naredbe za preskrbitev cenega kredita obrtnikom, ki pripadajo zveznim združenjem, ter tudi pospeševati, da se uredi razred glede plačevanja naročnikov; h) pospeševati bolniško zavarovanje mojstrov, pomočnikov in učencev; i) pospeševati podpiranje mojstrov ali pomočnikov, ki so v sled starosti ali invalidnosti postali nezmožni, prislužiti si kaj; k) pospeševati, da se izvede združna, zlasti strokovnozadružna organizacija na Kranjskem; l) izrekat mnenje o obrtnih vprašanjih, stavljenih ji po obrtnih oblastvih ali trgovskih in obrtniških zbornicah.

Koliko je trgovcev, industrijalcev in obrtnikov na Kranjskem? Sredi letošnjega leta se izvrši obrtna štetja, ki poda natančno število trgovcev, industrijalcev in obrtnikov ter njih uslužbencev. Posledke te štetve objavimo sive čas. Približno število trgovcev, industrijalcev in obrtnikov pa je moči sedaj izračunati na podlagi statističnih podatkov zadnje volitve v trgovsko in obrtniško zbornico. V trgovinskem odseku je bilo volilcev 2189, v obrtnem pa 6918, torej skupaj 9107. Ker pa je volilec v trgovsko in obrtniško zbornico le tisti trgovec ali obrtnik, ki plačuje najmanj po 5 K pridobnine na leto, je pristihi h gornjemu številu še število onih trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo po manj nego 5 K pridobnine, da dobimo število vseh trgovcev in obrtnikov. Takih trgovcev je bilo ob koncu lanskega leta okoli 900, obrtnikov pa okoli 2500, skupaj 3400. Vseh trgovcev je torej na Kranjskem 3089, industrijalcev in malih obrtnikov pa okoli 9418, skupaj 12.507.

Dostavljanja obtožencem v kazenskih stvareh. »Wien. Ztg.« objavlja naredbo ministerstva za pravosodstvo, ki določa, da se povabila, vse druge odredbe, odloki in obvestila v kazenskih stvareh morejo dostavljati obtožencem tudi po pošti. Dostava je prosta poštnine, ali jo je izvršiti le tedaj, če je v kraju, kjer je izvršiti dostavo, erarična ali neerarična pošta, ali če je z isto poštno zveza po selu. Naredba stopi v veljavo z dnem 15. maja.

Z vlaka padla. Iz Gorice se poroča: V bližini Zagrada je padla neka 19letna deklica iz Tolmina z vlaka. Prišla je pod kolesa, ki so ji odtrgala obe nogi. Nesrečno so prenesli v bližnjo železniško čuvajnico.

O dr. Radeyu se zopet poroča iz Maribora, da se ni spoznal blaznim, ampak

da je oddan samo v blaznični opazovalni oddelk, kjer se njegov duševni položaj preiskuje. Vred dr. Radeyevih nepravilnosti nastala škoda znaša nekaj nad 4000 gl., ki doslej od bližnjih sorodnikov ni pokrita, da si je splošno znano, kaj je pripravilo starega moža h kaznivemu dejanju.

Ustanovitev zadruge za domačo prašičjorejo. V nedeljo dne 27. aprila se vrši v prostorih g. And. Podboja v Ribnici (pri Cenetu) shod v svrhu ustanovitve zadruge za domačo prašičjorejo v ribniškem in velikolaškem okraju. Vspored: 1. Nagovor načelnika pripravljalnega odbora. 2. Gospodarski pomen domače prašičjoreje, poroča c. kr. okr. živinozdravnik Alojzij K. n. g. 3. Katere pasme bi bile za naše kraje najbolj prikladne, poroča Iv. Sadnik. 4. Pogoji racijonelne domače prašičjoreje s posebnim ozirom na plemensko žival, poroča deželni živinozdravnik Hugon Hinterlechner. 5. Sredstva in pripomočki, s katerimi bi se mogla zadruge ustanoviti, poroča c. kr. okr. živinozdravnik Alojzij K. n. g. Pričetek zborovanja ob 3. uri popoldne. Obširneje o tej zadevi v oddelku »Narodno gospodarstvo«.

Ponarejalec denarja. Minule dni so prijeli ponarejevanja petič sumljivega posestnikovega sina Jan. Brodarja iz Doberlovega pri Kanderskih.

Stavka zidarjev na Reki se pripravlja za 1. maj, ako delodajalci do tedaj ne ugodijo zahtevam po skrajšanju delavne dobe in povišanju plače.

Burski vodja Iwoste predava te dni po raznih krajih na Stajarskem, in na Koroškem. V nedeljo bo predaval v Radgoni. 24. t. m. bo govoril v Ptuj, 26. t. m. v Celju.

Aretirana anarhista. V Trstu je bil včeraj aretiran zidar Aleksander Andreani in v Montonu zidar Jožef Calcagin iz Urbino kot nevarna anarhista.

Konji za Južno Afriko. Danes je odplul z Reke parnik »Raeburn« z 850 konji za Južno Afriko. Nakrcal jih je v enem dnevu. Na Reko prideta z istim namenom tudi parobroda »Sicilian« in »Renkran«.

Najnovejše od raznih strani. Velikanska potres so imeli v Guatemali v Ameriki. Mesto Amatitlan je popolnoma uničeno. Velikanska škoda je v mestu Quetzaltenango, kjer je baje mrtvih 500 oseb. — Stotnik se je ustrelil. V Kalksburgu se je ustrelil stotnik Nowak. — Uvoz Avstrije je bil v mesecu marcu t. l. 1464 milijona kron za 1.1 mil. več kot isti čas preteklega leta, izvoz Avstrije pa je bil meseca t. l. 164 mil. kron, za 19 mil. manj kot isti čas preteklega leta. — Osební promet ustavljen je na vsej progi sibirsko železnice od 14. t. m. Železnica je rezervirana samo za vojaške transporte. — Cesar Viljem je sprejel Cecil Rhodesovo ustanovo za nemške dijake. — Splošno stavko pripravljajo rudarji na Nemškem in so pisali ministru Möllerju, da se mu ne bo posrežilo, da bi s svojim uplivom stavko onemogočil. — Ušla je prva krasotica v Lvovu, hči nekega uradnika, s prvim tenoristom ondotne narodne opere Drzewjaskijem. — Iz Berlina se poroča, da je mestni svetnik Kaufmann zapustil blaznico in se je podal na zdravstveno potovanje. — Nasledek neumne stave. V gostilni Fischallee v Inomestu so priredili naslednjo stvar: Voznik Nauner spi je toliko velikih kozarcev konjaka, kolikor »štamparlov« konjaka spi je slikar Schrafl. Voznik Nauner je dobil stavo in izpil osem velikih kozarcev. Čez eno uro se je mrtve zgrudil. Udeležniki te neumne stave so bili te dni obsojeni na večtedenski zapor. — Deklica s tremi nogami se nahaja v Moskvi. — Ogenj na parniku. Parnik »City of Pittsburg«, eden največjih, kar jih plove po Ohio, je zgorel. Med potniki je nastala velika zmešnjava, mnogo potnikov je skočilo preko krova v vodo ter so utonili. Število oseb, ki so izgubile pri tem požaru življenje, se ceni na 60 do 75. — Požari. V ladijedelnici Bromley na Ruskem je pogorelo več delavnice trije veliki in trije manjši parniki. V Londonu je pogorela neka tiskarna. V ognju je našlo smrt pet oseb. — Nedeljski počitek na Laškem. Poslanec Cabrini bo laškemu drž. zboru predložil v kratkem načrt zakona o ureditvi nedeljskega počitka. — Proti alkoholu je dedni princ Bernhard Saško meiniški kot poveljnik VI. nemškega vojnega kora izdal povelje za omejitev alkohola med vojaki. — »Svetinja kraljice Drage« se bo ustanovila na Srbskem za one žene, ki se pridobijo zaslug za Srbijo. — Mrtvo truplo na železniškem vozu so dobili na postaji Nagy Karoly, ko

se je nek osebni vlak ondi ustavil. Glava mrtvega moža je bila popolnoma zmečkana. Policija misli, da je mož hotel prihraniti si vožnjo in se skril na vozu, v kakem predoru pa je bil zmečkan. — Dijaki v zroki profesorjeve smrti. Vseučiliški dijaki v Cataniji zahtevajo, da se spopolni udno mesto za laško literaturo, ter so provizoričnega profesorja Hallame izpiskali. Skoro na to je profesorja valed razburjenosti zadela kap.

Odlikovan časnikar. Časnikar Ortega Munilla, glavni urednik lista »Imperiale«, je sprejet kot član španske akademije znanosti.

Mažarsko vseučilišče v propadu. V ogrskem drž. zboru je težko obtožil poslanec Szemere mažarsko vseučilišče. Dejal je, da se budimpeštanski vseučiliščniki nič ne nauče, od k izpitu prijavljenih dijakov jih propade 64 odstotkov, ostali pa tudi mnogo ne znajo in gledajo le, kako bi zlezli pri skušnji. Vseučilišče naj se premesti iz Budimpešte v kako drugo mesto, kjer ni tako nemoralnega življenja. To je edina rešitev za Mažare, ako hočejo imeti dobro vzgojeni naraščaj.

Kotiček za liberalce. Pred nunsko cerkvijo zvečer. Jože: Pogledj, Pepe, kaka razsvetljava! — Pepe: Ne jezi me! — Jože: Pa vsaj pogledj! — Pepe: Ne maram. Vsak liberalce se mora jeziti. Ali ni dr. Tavčar v drž. zboru tako dobro govoril zoper nune? On kot poslanec ljubljanskega mesta je šel zoper nune v boj — in zdaj so ga nune premagale. Rekel je, da ne smejo dobiti pravice javnosti za svojo preparandijo. Zdaj pa jim je ministerstvo dalo, in sicer še kot nekako čestitko in priznanje ravno k dvestoletnici! Človek bi iz kože skočil! Ali se nismo zarotili zoper »Gospodarsko zvezo«? Vse ropotanje zastoj. Vedno bolj se razvija. Ali ni dr. Tavčar tako dobro pobijal klerikalne posojilnice? In nobena noče falirati! In škofovi gozdi! Vse ne bo nič. Proti škofovim zavodom smo se tako izvrstno borili. Kar podrl bomo vso reč, smo mislili — na, pa jih moramo gledati, kadar se na Gorenjsko peljemo! — G. Zavadi, kateri je kolar zamenjal z brado in stopil v službo »Narodne tiskarne«, se brani, da ni urednik »Rodoljuba«. Poslal nam je, sklicujoč se na tisk. zakon, popravek: Ni res, da jaz Ant. Zavadi — bivši kapelan, urejujem »Rodoljuba«, res pa je, da nisem v nikaki zvezi s tem listom. Ljubljana 21. apr. 1902. A. Zavadi. — Za Boga! Kaj pa dela potem g. Zavadi, če »Rodoljuba« ne urejuje? Ko je prišel v Ljubljano, mu je vendar pisal Malovrh sledeče pismo: »Služba pri Narodni tiskarni vam je zagotovljena, a nastopiti jo morate takoj. Nam se ponuja vse polno mladih ljudi. Tiskarna je sklenila, da Vas na poskušnjo sprejme. Ako hočete vstopiti, storite to takoj. Zdaj čakamo že nekaj tednov, pa še ne vemo, kako ste se odločili. Jaz Vam želim dobro in Vas zagledam opozarjam na dvoje: 1. Služba pri »Slov. Narodu« je slabo plačana a težka. 2. Ako stopite k nam, je popolnoma gotovo, da ne dobite nikdar več duhovniške službe, da Vas bodo morda celo izobčili ali kako drugače storili nemogočega.« Tako je poučeval Malovrh Zavadi. In ta je šel v službo v »Narodno Tiskarno.« Ko ga je izdajatelj »Slovenčev« prosil, naj vendar tega ne stori, ampak naj izkuša živeti kot duhovnik, mu je Zavadi sam rekel, da gre za urednika »Rodoljubovega«. Vse prošnje so bile zastoj. Šel je tje. Zdaj pa pravi, da »Rodoljuba« ne urejuje. Prosimo, da nam pove tistega mojstra, ki zdaj tako krasno urejuje ta list! O drugih stvareh g. Zavadija za sedaj molčimo.

Društva.

(Prvo splošno uradniško društvo) je imelo v soboto zvečer v Hafnerjevi pivarni redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil g. načelnik prof. Wester. Iz poročila gosp. rač. nadsvetnika Svetka je razvidno, da je štelo društvo 339 članov, čistega dobička 721 K 93 v, ki se razdeli kot 5% dividenda. Posojil se je dovolilo 17 prosilcem 8620 K. Sprejet je bil mej drugimi predlog kustos g. Müllerja, naj se odbor obrne do centrale s prošnjo, da dovoli primeren znesek za gradnjo uradniških stanovanj. V odbor so bili izvoljeni gg.: E. Josin, Jos. Pfeifer in O. Wratschko, namestniki gg.: Fr. Tausers, Ferd. Tomažič in Iv. Roštan. V nadziralni odsek je bil izvoljen g. R. Vesel, namestnik g. dr. Jos. Nejedli. Mej gg. Trstenjakom in Pretnarjem, ki sta dobila enako glasov, odloči žreb.

Narodno gospodarstvo.

Zadruge za domačo prašičjorejo.

Iz ribniške doline.

Na Kranjskem nimamo polit. okraja, v katerem bi aviajska kuga tako pogosto ne nastopala, kakor ravno v kočevskem. Vsa

Tisk: Katoliške Tiskarne v Ljubljani.